Työ- ja elinkeinoministeriö
Alueosasto

6.10.2015

Valtiovarainvaliokunta/työ- ja elinkeinojaosto 7.10.2015
Asiantuntijakuuleminen

Asia: HE 30/2015 vp eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2016

ELY-keskusten toimintamenot 32.01.02

Momentin määrärahaksi esitetään 190 735 000 euroa. Vuoden 2015 talousarvioon verrattuna vähennys on 22 426 000 euroa. Vähennysten toteuttamiseen varauduttiin jo syksyllä 2014- keväällä 2015 ELY-keskuksissa käytyjen yt-neuvottelujen kautta. ELY-keskusten henkilöstö vähenee yt-prosessin seurauksena noin 220 henkilöllä vuoden 2016 alkuun mennessä.

2016 talousarviossa ELY-keskusten toimintamenoihin kohdistuu toiminnan tasoon vaikuttavia vähennyksiä tasomuutoksesta ja sopeutustoimista yhteensä 14,1 milj. euroa, toimintamenojen tuottavuussäästöstä 0,965 milj. euroa, palkkaliukumasäästöstä 0,937 milj. euroa sekä ICT-menosäästöstä 1,355 milj. euroa. Lisäksi kertaluonteinen lisäys 1,8 milj. euroa EU-ohjelmakauden tehtäviin poistuu. Em. muutokset henkilötyövuosiksi muutettuna ovat yhteensä noin 320 htv.

Merkittävimpinä momenttien välisenä siirtona on määrärahan mitoituksessa otettu huomioon ympäristöseurantojen näytteenoton siirto momentille 35.10.22 -1,225 milj. euroa, hydrologiseen seurannan siirto momentille 30.40.21 -0,704 milj. euroa, yritystoiminnan kehittämispalvelujen siirto momentille 32.30.51 -1,35 milj. euroa ja Valtti-yksikön siirto (9 htv) momentille 31.10.01 -0,268 milj. euroa. Siirrot liittyvät ELY-keskusten tehtävien ulkoistamiseen ja uudelleenjärjestelyyn. Hankinnasta maksuun –säästö -0,39 milj. euroa toteutetaan hallitusohjelman mukaisesti. Muita, lähinnä jo vuonna 2015 toteutettuja momenttisiirtoja on yhteensä 1,056 milj. euroa, jotka liittyvät ELY-keskusten ja TE-toimistojen yhteisen kehittämis- ja hallintoyksikön (KEHA-keskuksen) perustamiseen.

Teknisinä muutoksina momentilla on otettu huomioon palkkausten tarkistukseen 1,484 milj. euron lisäys ja vuokrakustannusten budjetointiin liittyviä muutoksina -1,872 milj. euroa.

Säästöjen toteuttaminen

ELY-keskusten toimintamenot supistuvat merkittävästi vuosina 2016 ja 2017, yhteensä noin 30 milj. eurolla (14% vuoteen 2015 verrattuna). Vähennykset liittyvät edellisen hallituksen kevään 2014 kehysriihessä päättämiin lisäleikkauksiin ja jo aiemmin kehyksiin kohdennettuihin vähennyksiin.

Syksyllä 2014 käynnistettiin yt-neuvottelut ELY-keskuksissa. Yt-neuvottelujen lopputuloksena ELY-keskuksista irtisanottiin 85 henkilöä. Neuvottelujen aikana irtisanottavien määrä väheni merkittävästi, kun neuvottelujen alkaessa irtisanomistarpeeksi oli arvioitu 160 henkilötyövuotta. Irtisanoutumiskorvauksen valitsi 123 henkilöä ja toisen työnantajan palvelukseen ns. 1+1 –mallin avulla siirtyi 16 henkilöä. Pääosa henkilöstövähennyksistä hoidetaan kuitenkin hyödyntämällä eläköitymistä ja muuta luonnollista poistumaa.

Muita kuin henkilöstömenojen säästöjä saadaan vuoteen 2018 mennessä toimitilamenoista yhteensä 1 milj. euroa, matkakustannuksista 150 000 euroa ja ostopalveluista noin 1 milj. euroa. Säästöt syntyvät pääosin vuosina 2015 ja 2016.

ELY-keskusten toimintamenoja siirtyy vuodelle 2016 arviolta 20 milj. euroa, noin 10 % vuosibudjetin kokonaismäärästä. Toimintamenopuskuria on tarkoituksella pyritty kasvattamaan tiedossa olevien vuosien 2016 ja 2017 määrärahaleikkausten lieventämiseen. Vuoden 2017 lopulla siirtyvä määräraha olisi tämänhetkisen arvion mukaan käytetty loppuun.

Vuosina 2014 ja 2015 on toimintamenosäästöjä toteutettu erityisesti toiminnan keskittämisen kautta. Rakennerahastoasioiden hallinnointi, puhtaasti kansalliset yritystuet ja yritystoiminnan kehittämispalvelut on keskitetty neljään ELY-keskukseen (Häme, Keski-Suomi, Etelä-Savo, Pohjois-Pohjanmaa), innovaatio- ja keksintöasiat, liiketoiminnan kansainvälistymisasiat ja energiatuet Pirkanmaan ELY-keskukseen sekä kalataloustehtävät kolmeen ELY-keskukseen (Varsinais-Suomi, Pohjois-Savo, Lappi). Lisäksi ELY-keskusten ja TE-toimistojen hallinto- ja kehittämistehtäviä on koottu KEHA-keskukseen 1.1.2015 lukien ja keskittämistä on edelleen tarkoitus jatkaa 1.1.2016 lukien. Vuoden 2016 alusta myös tienpidon hankintoihin liittyvät tehtävät keskitetään 1.1.2016 alkaen neljälle ELY-keskukselle (Varsinais-Suomi, Kaakkois-Suomi, Keski-Suomi, Lappi).

ELY-keskusten toimintaa kehitetään osana Iskukykyinen ELY 2 –ohjelmaa, jonka tarkoituksena uudistaa toimintatapoja niin, että ELY-keskusten palvelu- ja toimintakyky säilyy merkittävästi pienemmällä htv-panoksella. Ohjelmalla valmistaudutaan myös hallitusohjelman mukaisesti aluehallinnon tuleviin muutoksiin.

Yhteenveto

Työ- ja elinkeinoministeriön arvion mukaan ELY-keskukset selviävät nykyisistä tehtävistään tiedossa olevien kehysten puitteissa. Merkittävästi lisääntyviä tehtäviä mm. oleskeluluvan saavien turvapaikanhakijoiden kuntiin sijoittamisen osalta ei nykyisillä toimintamenomäärärahoilla kuitenkaan pystytä rahoittamaan.

ELY-keskukset ovat toimintamenosäästöistä huolimatta toistaiseksi suoriutuneet tehtävistään kohtuullisen hyvin ja saaneet asiakkailtaan ja sidosryhmiltään hyvää palautetta.

Anu Jänkälä
neuvotteleva virkamies